

Beslissingskader voor stages, duaal leren en leren en werken ten tijde van COVID-19

Werkplekleren via stages, duaal leren of leren en werken blijft een belangrijke werkvorm om competenties te verwerven, ook in tijden van crisis. Alle betrokken partijen verzekeren op verschillende manieren de veiligheid van de leerling, om zo het leerpotentieel op de werkplek maximaal te houden. Het werk dat deze partners tot dusver al in deze randvoorwaarden hebben gestoken kan onmogelijk overschat worden. Het heeft ertoe bijgedragen dat het gros van de leerlingen de tewerkstellingen vorig jaar opnieuw konden opstarten en dit jaar konden verderzetten. Op die manier bleven de kwalificatiekansen van leerlingen nagenoeg intact.

Zolang de veiligheid van eenieder kan worden gegarandeerd, blijft ook dit schooljaar de mogelijkheid tot werkplekleren bestaan. Zowel het beleidsdomein Onderwijs als het beleidsdomein Werk zet in op transparant informeren van opleidingsverstrekkers en ondernemingen, opdat beide partners met de meest actuele informatie aan de slag kunnen en zo optimaal de kansen benutten die werkplekleren kan bieden. Eens dit werkplekleren is gestart, verloopt de begeleiding door de mentor met de nodige veiligheidsmaatregelen, maar zet de opleidingsverstrekker in op maximale digitale begeleiding.

Hoewel werkplekleren nog steeds maximaal mogelijk wordt gemaakt, zijn er in de huidige omstandigheden obstakels die de organisatie mogelijks kunnen bemoeilijken. Deze obstakels zijn veelal buiten de wil van de betrokken partijen om, maar hebben een sterke impact op de werking. Onderstaand wil een kader bieden die verschillende mogelijkheden weergeeft om met deze uitdagingen om te gaan. Uitgangspunt van elke mogelijkheid is steeds de studieloopbaan van de leerling, waarbij op (middel)lange termijn de studiebekrachtiging centraal staat. Bespreek de aangehaalde mogelijkheden ook steeds met de betrokken partijen (onderneming, school en leerling).

Onderstaande geeft enkel de mogelijkheden weer die er momenteel zijn binnen de bestaande regelgeving.

In wat volgt wordt voor de transparantie een onderscheid gemaakt tussen duaal leren/leren en werken en stages.

Duaal leren/leren en werken

In onderstaande worden verschillende overwegingen gepresenteerd, die echter niet los van elkaar gezien kunnen worden.

1. Invulling werkplekcomponent

De COVID-19 pandemie zorgt ervoor dat de invulling van de werk(plek)component een uitdaging vormt: sommige overeenkomsten kunnen niet worden verder gezet of men kan onvoldoende werkplekken vinden.

Vind je onvoldoende werkplekken, signaleer dit dan via het contactformulier op www.vlaanderen.be/werkplekduaal/opleidingsverstrekkers, zodat de betrokken sectororganisatie of VDAB je verder helpen in de zoektocht. Het invullen van dit formulier is van belang: het biedt immers een goede basis om tekorten te monitoren.

Wanneer de uitvoering van de werkplekcomponent niet kan worden verdergezet zijn er verschillende scenario's mogelijk, afhankelijk van de gehanteerde overeenkomst. Je vindt de verschillende scenario's verder in de tekst opgesomd.

Meer informatie over de impact van de coronamaatregelen op de werkplekcomponent in alternerend leren en sectorspecifieke informatie vind je via [deze link](#).

1.1 Overeenkomst alternerende opleiding (OAO)

1. Het is mogelijk om leerlingen met een overeenkomst waarvan de werkcomponent niet langer binnen de onderneming kan doorgaan, voltijds naar school te halen. In dat geval wordt de overeenkomst **niet** geschorst. De leerling gaat in dit geval, na aanpassing van de uurrooster, tijdelijk meer uren naar school en gaat dan later meer uren naar de werkplek om aan de minstens 20 uur per week opleiding op een reële werkplek (gemiddeld op jaarbasis) te geraken. In dit geval moet de **onderneming de leervergoeding volledig doorbetalen**. Kies dus enkel voor dit scenario na overleg met de onderneming. **Dit overleg met de onderneming zal ook noodzakelijk zijn, gezien het uurrooster dient te worden aangepast mét formele goedkeuring van de onderneming en andere betrokken partijen.** Maak van dit overleg ook gebruik om te wijzen op de aangepaste context en verplichtingen.
2. De overeenkomst is in een bepaalde kalendermaand minder dan 5 dagen geschorst omwille van tijdelijke werkloosheid Covid-19

Voor de geschorste dagen werkplekcomponent vraagt de onderneming tijdelijke werkloosheid 'overmacht COVID-19' aan (zoals voor gewone werknemers). Voor die dagen is geen leervergoeding verschuldigd. De RVA beslist of de tijdelijke werkloosheid wordt aanvaard en of er bijgevolg overbruggingsuitkeringen worden toegekend. Tijdens deze geschorste dagen, mag de leerling niet opgeleid worden in de school of het centrum. Als de leerling op de 'geschorste' dagen extra zou worden opgeleid op school of in het centrum, heeft de leerling geen recht op overbruggingsuitkeringen. De onderneming zou dan voor deze dagen leervergoeding moeten betalen.

De opleidingsdagen op school of in het centrum worden in dit scenario nog steeds vergoed door de onderneming.

3. De overeenkomst is in een bepaalde kalendermaand minstens 5 dagen geschorst omwille van tijdelijke werkloosheid COVID-19

Voor de geschorste dagen werkplekcomponent vraagt de onderneming tijdelijke werkloosheid 'overmacht COVID-19' aan (zoals voor gewone werknemers). Voor die dagen is geen leervergoeding verschuldigd. De RVA beslist of de tijdelijke werkloosheid wordt aanvaard en of er bijgevolg overbruggingsuitkeringen worden toegekend. Op deze geschorste dagen, kan de leerling wel opgeleid worden op school of in het centrum, of via afstandsonderwijs (beslissing beleidscel van de federaal minister van werk).

Voor sommige leerlingen omvatte het originele uurrooster ook een dag (of soms zelfs meerdere dagen) in het weekend, waarbij de leerling een rustdag (of meerdere rustdagen) had gedurende de week. Indien de school beslist om de leerling voor de geschorste dagen werkplekcomponent op te leiden op school of in het centrum, kan dit niet op een rustdag. Om dit mogelijk te maken moet het uurrooster worden aangepast. In dat nieuwe uurrooster wordt het aantal uren/dagen

opleiding op school/centrum en uren/dagen opleiding op de werkplek niet gewijzigd. Enkel de dag(en) waarop de opleiding op de werkplek wordt ingepland, verschuiven naar (een) weekdag(en). Op deze manier verschuiven de geschorste dagen naar weekdays en de rustdagen naar het weekend. Dit uurrooster moet ondertekend worden door alle partijen en de onderneming moet het uurrooster aan het sociaal secretariaat bezorgen.

Voor de opleidingsdagen bij de opleidingsverstrekker is de onderneming in de betrokken kalendermaand geen leervergoeding verschuldigd.

Hier is er dus een samenloop van dagen tijdelijke werkloosheid COVID-19 en niet vergoede lesdagen.

De geschorste dagen van de werkplekcomponent waarop de leerling naar de school of het centrum gaat, vallen niet onder de arbeidsongevallenverzekering van de onderneming. Scholen en centra dienen contact op te nemen met de verzekeringsmaatschappij van de schoolpolis en zorgen via die polis voor een dekking van de dagen die de leerling op de school doorbrengt.

4. De overeenkomst wordt **beëindigd**: in dit scenario krijgt de leerling geen leervergoeding of uitkering in het kader van tijdelijke werkloosheid. Indien de overeenkomst beëindigd wordt, moet de leerling in de duale opleiding voltijds naar de school of het centrum komen zodat daar verder ingezet kan worden op competentieverwerving. Indien de leerling voltijds naar de school of het centrum komt, is een school of centrum vrij om de vrijgekomen tijd in te vullen naar eigen inschatting: gesimuleerde werkplek, tijdelijk meer beroepsgerichte vorming, sollicitatietrainingen...

Bij de beëindiging van de overeenkomst is het ook mogelijk dat een leerling een nieuwe overeenkomst afsluit bij een andere werkgever.

1.2 Deeltijdse arbeidsovereenkomst

De deeltijdse arbeidsovereenkomst kent eveneens een mogelijkheid tot schorsing en beëindiging. De deeltijdse arbeidsovereenkomst dekt echter enkel maar de werkplekcomponent. Mogelijkheden om met behoud van verloning de werkplekcomponent in te vullen op de school zijn niet voorzien. Wanneer een werkplek de competentieverwerving op die werkplek niet kan garanderen, rest er enkel een schorsing of beëindiging.

1. De overeenkomst wordt **geschorst**, hetzij voor de gehele werkervaring, hetzij voor enkele dagen van die werkervaring: de onderneming kan voor de dagen zonder invulling tijdelijke werkloosheid 'overmacht COVID-19' aanvragen (zoals voor gewone werknemers). Voor die dagen is geen loon verschuldigd. De RVA beslist of de tijdelijke werkloosheid wordt aanvaard en of er bijgevolg uitkeringen worden toegekend

De beleidscel van de federale minister van werk heeft beslist dat leerlingen op dagen waarvoor de overeenkomst geschorst is, opgeleid mogen worden op school of in het centrum (of via afstandsonderwijs). Dit heeft geen invloed op het aantal dagen opleiding op de werkplek waarvoor de leerling tijdelijk werkloos kan worden gesteld.

2. De overeenkomst wordt **beëindigd**: in dit scenario krijgt de leerling geen loon of uitkering in het kader van tijdelijke werkloosheid. Indien de overeenkomst beëindigd wordt, moet de leerling in de duale opleiding voltijds naar de school of het centrum komen zodat daar verder ingezet kan

worden op competentieverwerving. Indien de leerling voltijds naar de school of het centrum komt, is een school of centrum vrij om de vrijgekomen tijd in te vullen naar eigen inschatting: gesimuleerde werkplek, tijdelijk meer beroepsgerichte vorming, sollicitatietrainingen...

Bij de beëindiging van de overeenkomst is het ook mogelijk dat een leerling een nieuwe overeenkomst afsluit bij een andere werkgever.

1.3 Stageovereenkomst alternerende opleiding

Een stageovereenkomst alternerende opleiding kan ook geschorst worden en volgt daarmee dezelfde principes als de stageovereenkomst van de voltijdse niet-duale opleiding. Aan een schorsing van stageovereenkomst is geen uitkering gekoppeld.

2. Aanbod

Wanneer een leerling vandaag in duaal leren geen werkplek (meer) heeft, dient deze te worden uitgeschreven na 20 opleidingsdagen (verlengbaar met 20 opleidingsdagen of 40 opleidingsdagen voor BuSO duaal). In de huidige onzekere periode is het niet ondenkbaar dat deze 20 opleidingsdagen sneller dan voorzien zijn uitgeput, waarbij de oorzaak veelal buiten de wil van de betrokken partijen ligt.

Om hieraan tegemoet te komen werd via noodregelgeving mogelijk gemaakt dat de leerling toch ingeschreven blijft in een duaal structuuronderdeel, ongeacht het aantal dagen zonder werkplek. .

Er kan overwogen om leerlingen zonder werkplek in te schrijven in een niet-duale opleiding (zoals de niet-duale tegenhanger van de duale opleiding (binnen het stelsel voor leren en werken of binnen het voltijds secundair onderwijs). De context is in bepaalde sectoren immers dermate onzeker dat het niet duidelijk is wanneer leerlingen naar de werkplek zullen kunnen gaan. Dit, in combinatie met een school die niet zelf kan voorzien in de invulling van het standaardtraject, maakt het niet steeds wenselijk om leerling langer dan voorzien in het duale traject te houden. Het is vanuit de verantwoordelijkheid voor de leerloopbaan van die leerling niet wenselijk om met deze leerling onnodig lang op zoek te gaan naar een werkplek. Een heroriëntering naar een niet-duale tegenhanger biedt in deze de meeste garanties op de competentieverwerving van leerlingen.

Een moeilijkheid ligt er hier voor scholen die hun niet-duale aanbod afbouwden ten voordele van een duaal aanbod. Zij kunnen dit in de loop van dit schooljaar normaal gezien niet meer opstarten.

Om hieraan tegemoet te komen werd in noodregelgeving voorzien dat een heropstart van afgebouwde niet-duale tegenhangers mogelijk is gedurende dit schooljaar. Een eventuele terugkeer naar duaal leren is later in het schooljaar of volgend schooljaar mogelijk, volgens de geldende overgangs- of toelatingsvoorwaarden (zie [omzendbrief SO64](#)).

3. Schoolorganisatie

Als er veel leerlingen naar het school of het centrum komen die anders naar een werkplek zouden gaan, kan dit uitdagingen met zich meebrengen voor de schoolorganisatie. De betrachting moet zijn om de competentieverwerving van de leerling voorop te stellen. Dit kan op verschillende manieren:

- Via contactonderwijs
- Via afstandsonderwijs;
- Via werkplekleren op een gesimuleerde werkplek;
- Via eigen interne ateliers/praktijklokalen (dit kan bvb via didactische keukens).

Stages

Gewoon secundair onderwijs

Scholen kunnen zich beroepen op overmacht indien er geen stages gelopen kunnen worden. In deze situatie moet de school wel een alternatief voorzien voor de leerlingen, om zo de competentieverwerving van de leerling te maximaliseren. We begrijpen dat dit niet altijd evident is omdat de stageperiode ingecalculereerd werd in de schoolorganisatie. Er kan beroep gedaan worden op alternatieve organisatievormen. Dit kan op verschillende manieren:

- Via contactonderwijs
- Via afstandsonderwijs;
- Via werkplekleren op een gesimuleerde werkplek.

Indien er (voor sommige leerlingen) geen stageplaats gevonden wordt, kan een schoolbestuur zich beroepen op overmacht. Indien een school beslist om zich te beroepen op overmacht, hoeft men niet meer verder te zoeken naar stageplaatsen en kan deze tijd besteed worden aan het uitwerken van een kwalitatieve, alternatieve invulling van de stageperiode. Op deze manier wordt er nog steeds ingezet op de competentieverwerving van de leerlingen.

Buitengewoon secundair onderwijs

Ook in het buitengewoon secundair onderwijs is het niet steeds evident om een stageplaats te vinden. Hoewel er voor heel wat stagebepalingen reeds overmachtsbepalingen werden ingeschreven, zijn er nog twee aanpassingen doorgevoerd:

- De minimumuren voor de verplichte leerlingenstage in de kwalificatiefase van BuSO OV3 komen dit jaar te vervallen;
- Er kan bij een alternerende beroepsopleiding in de integratiefase van BuSO OV3 afgeweken worden van de verplichting tot het inrichten van 700u werkervaring in een regulier bedrijf.

Evaluatie

Ook in Coronatijden dient het onderwijs zich te richten op de realisatie van het gevalideerd doelenkader (in leerplannen en standaardtrajecten) voor de leerlingen. Scholen hebben een ruime bevoegdheid om te bepalen hoe ze dit onderwijs concreet organiseren. De evaluatie valt eveneens onder bevoegdheid van de school, zich baserend op het gevalideerd doelenkader.

Dat er door COVID-19 geen invulling is van de werk(plek)component door overmacht wegens Corona hoeft geen afbreuk te doen aan de validiteit van de evaluatie, mits de competenties zoveel als mogelijk op een andere manier worden aangeboden.

	Leerling	School	Onderneming
Scenario 1: OAO/DA – werkplekcomponent kan doorgaan	<p>Werkervaring, met nodige veiligheidsmaatregelen.</p> <p>Leerling ontvangt leervergoeding van werkgever.</p>	<p>Organiseert schoolcomponent, al dan niet via afstandsonderwijs.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>Voorziet in werkervaring in de onderneming, mits inachtneming van veiligheidsmaatregelen.</p> <p>Overeenkomst wordt niet geschorst. Werkgever betaalt leervergoeding.</p>
Scenario 2: OAO – de werkplekcomponent kan niet doorgaan, maar wordt vervangen door 5 dagen school¹ i.p.v. schorsing	<p>Niet naar de werkplek, maar opleiding volledig op school/gesimuleerde werkplek. Later in het schooljaar kan een leerling meer tijd naar de werkplek gaan.</p> <p>Leerling ontvangt leervergoeding van werkgever.</p>	<p>Voorziet een voltijdse invulling voor de leerling. Dit kan naast de algemene vorming, praktijkgericht ingevuld worden met gesimuleerde werkplek of bijkomende vorming.</p> <p>Staat in voor 28u invulling.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>Voorziet niet in werkervaring, maar faciliteert/ondersteunt organisatie van gesimuleerde werkervaring indien mogelijk.</p> <p>Overeenkomst wordt niet geschorst. Werkgever betaalt leervergoeding.</p>
Scenario 3: OAO – de werkplekcomponent kan niet doorgaan en wordt voor minder dan 5 dagen per kalendermaand geschorst wegens tijdelijke werkloosheid COVID-19	<p>Niet naar de werkplek en blijft thuis tijdens deze dagen.</p> <p>Overeenkomst wordt geschorst voor een aantal dagen van de werkplekcomponent. Leerling kan uitkering krijgen indien aanvraag tot tijdelijke werkloosheid door RVA goedgekeurd wordt. De leerling brengt de nodige administratie in orde.</p>	<p>Organiseert schoolcomponent. Voor de dagen opleiding bij de opleidingsverstrekker is de overeenkomst niet geschorst, dus voor die dagen blijft de arbeidsongevallenverzekering van de onderneming van toepassing.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>Voorziet gedeeltelijk in werkervaring.</p> <p>Overeenkomst wordt geschorst voor minder dan 5 dagen van de werkplekcomponent. Werkgever betaalt geen leervergoeding voor de geschorste dagen werkplekcomponent maar vraagt tijdelijke werkloosheid ‘overmacht Covid-19’ aan bij de RVA.</p>

¹ Hierbij moet er rekening gehouden worden met de pandemieniveaus en de concrete invulling die in de geldende code aan onderwijs wordt gegeven. In fase oranje dient er bvb 50% afstandsonderwijs ingericht te worden voor leerlingen; dit geldt ook voor de leerlingen met een OAO. Er dient dan een analoge voltijdse invulling voorzien te worden als voor andere leerlingen in de school.

			De werkgever betaalt leervergoeding voor de lesdagen en voor de andere dagen van de werkplekcomponent.
Scenario 4: OAO – de werkplekcomponent kan niet doorgaan en wordt voor minstens 5 kalenderdagen of geheel geschorst wegens tijdelijke werkloosheid COVID-19	<p>Leerling kan uitkering krijgen voor de dagen werkplekcomponent indien aanvraag tot tijdelijke werkloosheid door RVA goedgekeurd wordt. De leerling brengt de nodige administratie in orde.</p> <p>Voor de dagen schoolcomponent krijgt de leerling geen leervergoeding.</p> <p>Leerling kan tijdens de dagen waarop de werkplekcomponent geschorst is, naar de school of het centrum gaan (of afstandsonderwijs genieten).</p>	<p>Organiseert schoolcomponent en kan bijkomende lessen voorzien tijdens de dagen waarop de werkplekcomponent geschorst is (in de school of het centrum, of via afstandsonderwijs). Indien de leerling normaal in het weekend naar de werkplek gaat, en er op de oorspronkelijk voorziene rustdagen les wordt gegeven, moet het uurrooster aangepast worden.</p> <p>De ongevallenverzekering is niet van toepassing tijdens de geschorste dagen op de werkplek. Scholen en centra nemen contact op met de verzekeringsmaatschappij van de schoolpolis en zorgen via die polis voor een dekking van de geschorste dagen werkplekcomponent die de leerling op de school doorbrengt.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>Voorziet niet (of nog slechts gedeeltelijk) in werkervaring</p> <p>Werkgever betaalt geen leervergoeding voor de dagen werkplekcomponent maar vraagt tijdelijke werkloosheid 'overmacht Covid-19' aan bij de RVA.</p> <p>De werkgever betaalt geen leervergoeding voor de lesdagen.</p>
Scenario 5: DA – de werkplekcomponent wordt geschorst wegens tijdelijke werkloosheid COVID-19	<p>Leerling kan uitkering krijgen voor de dagen werkplekcomponent indien aanvraag tot tijdelijke werkloosheid door RVA goedgekeurd wordt. De leerling brengt de nodige administratie in orde.</p>	<p>Organiseert schoolcomponent en kan bijkomende lessen voorzien tijdens de dagen waarop de werkplekcomponent geschorst is (in de school of het centrum, of via afstandsonderwijs).</p>	<p>Voorziet niet (of nog slechts gedeeltelijk) in werkervaring</p> <p>Werkgever betaalt geen loon voor de dagen werkplekcomponent maar vraagt tijdelijke werkloosheid</p>

	<p>Leerling kan tijdens de dagen waarop de werkplekcomponent geschorst is, naar de school of het centrum gaan (of afstandsonderwijs genieten).</p>	<p>Voor de dagen van de werkplekcomponent dat de leerling naar de school of het centrum komt is de schoolverzekering van toepassing.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>'overmacht COVID-19' aan bij de RVA.</p>
<p>Scenario 6: Geen OAO/DA – geen werkplek, 5 dagen school <small>Zie voetnoot 1</small></p>	<p>Leerling heeft geen werkplek (meer). Opleiding wordt geheel via de school georganiseerd, eventueel met ondersteuning van gesimuleerde werkplek.</p> <p>Leerling kan geen aanvraag tot uitkering tijdelijke werkloosheid indienen.</p>	<p>Voorziet een voltijdse invulling voor de leerling. Dit kan naast de algemene vorming, praktijkgericht ingevuld worden met gesimuleerde werkplek of bijkomende vorming.</p> <p>Staat in voor 28u invulling.</p> <p>Verdere voorwaarden: draaiboek.</p>	<p>Niet betrokken.</p>